Polismyndigheten Region Syd

Datum: september 2026

LVM - patienttransport från Psykiatri Skånes vårdenheter till SIS-institution efter beslut enligt Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
Underlag för praktisk samverkan.

Bakgrund

Representanter från Statens Institutionsstyrelse (SiS), Polismyndigheten Region Syd, Skånes Kommuner, Kriminalvårdens Transportavdelning (TA) Sektion Södra och Psykiatri, habilitering och hjälpmedel har tagit fram detta underlag för att värna om rätts- och patientsäkerhet och för att främja samarbete.

TA har ansvaret att lämna biträde för transport av frihetsberövad, polisen ansvaret att lämna biträde i övriga situationer (LVM § 45).
Biträde får endast begäras om det finns risk att åtgärden inte kan utföras utan de särskilda vålds- och tvångsbefogenheter som polisen och TA har behöver användas eller om det i övrigt finns synnerliga skäl.
Det bör framgå av handräckningsbegäran om personen är delgiven beslut om LVM.

Statens Institutionsstyrelse ska efter anmälan av socialnämnden anvisa plats i ett LVM-hem. Att plats är anvisad är en förutsättning för begäran om biträde från TA och för kvarhållningsbeslut i sjukvården.

I samband med inläggning av patient där LVM-beslut har fattats ska handläggaren inom socialtjänsten lämna skriftlig information om anvisad plats på LVM-hem. Om plats inte är anvisad vid inläggningen ansvarar socialtjänsten för att omedelbart informera psykiatrin när plats anvisas. Psykiatrin kan kontakta SiS Beredskap för

akutplacering utanför kontorstid 010-453 40 00 för akut tilldelning av plats enligt anmälan från socialtjänsten.

Om plats inte är anvisad ska patienten efter medicinsk bedömning erbjudas vård inom psykiatrin enligt vanliga riktlinjer om behov finns. Vården kan ges frivilligt eller om förutsättningarna är uppfyllda med stöd av LPT.

Planerad transport:
Psykiatrin ska informera SiS-institution och socialtjänsten så tidigt som möjligt och senast dagen innan patienten är utskrivningsklar och kan åka till SiS-institutionen. I samråd mellan psykiatrin, socialtjänsten och SiS-institutionen tas beslut om hur transporten ska genomföras. Om förutsättningarna är uppfyllda kan SiS-institutionen, socialtjänsten eller psykiatrin begära biträde från TA. Huvudregeln är att den myndighet som har bäst kännedom om patientens/klientens nuvarande situation begär biträdet. Vid oenighet om vem som ska begära har SiS uppdraget om klienten redan är inskriven på institution, socialtjänsten i övriga fall.
Transport ska genomföras senast dagen efter att patienten är utskrivningsklar/begär sig utskriven om inte överenskommelse finns om annat.

Transport som inte kan planeras i god tid (patienten vägrar inläggning eller kräver att bli utskriven):
Tjänstgörande specialistläkare med uppdrag från verksamhetschef ska besluta om kvarhållning enligt LVM § 24 och informera SiS och socialtjänsten samt begära biträde av TA för transport. Beslutet ska journalföras i löpande journaltext. Kvarhållningen bör ske under kortast möjliga tid.
Patient kan under kvarhållning inte tvingas till inläggning om hen inte redan är inlagd, någon behandling mot patientens vilja kan inte ges, patientens önskemål om att avstå från behandling och avstå från vistelse på sjukhus ska alltid uppfyllas. Patienten är emellertid genom beslutet om LVM-vård redan berövad friheten. Det är därför naturligt att hen hindras att lämna sjukhuset medan hen väntar på transport.

Syftet med kvarhållningen är att trygga att patienten som redan är berövad friheten inte avviker under LVM-vården.

Om en patient med LVM-beslut blir våldsam och utagerande i sjukvården ska specialistläkare med uppdrag från verksamhetschef fatta kvarhållningsbeslut enligt ovan och begära omedelbart biträde från TA för akut transport till SiS institution. I undantagsfall kan klienten behöva tas i förvar hos Polismyndigheten för planering av längre transport. Socialtjänsten och SIS ska omedelbart informeras.

- Vid akut behov av biträde från TA eller vid beställning utanför kontorstid ska begäran genom insändande av bankett kompletteras med telefonkontakt med Kriminalvårdens transportplaneringscentral (TPC) 010-178 54 87. Vardag mellan 8 och 17 kan TA i Skåne kontaktas direkt vid problem, tel: 010-484 33 70.

Om TA inte har möjlighet att lämna biträde så snart som situationen kräver för att undvika risk för allvarlig skada för klienten, medpatienter eller medarbetare kontaktas polisen via 112, de kan ingripa med stöd i polislagen.

Överföring till SiS institution av patient/klient som inte är utskrivningsklar kan innebära patientsäkerhetsrisker och ska om möjligt undvikas genom att försöka få patienten att acceptera att vårdas klar i psykiatrin. Innan oplanerad utskrivning bör en bedömning göras av om patienten uppfyller kriterierna för vård enligt LPT (Lag om psykiatrisk tvångsvård).

Åtgärder för att minimera behov av svårgenomförbara akuttransporter

- Om det är lämpligt bör placering på SiS-enhet i Södra Sverige övervägas. En sådan placering underlättar möjligheten för akut transport när behov uppstår, dock kan det ibland utifrån klientens behov finnas fördelar med en placering med avstånd till hemorten.
- I samband med begäran om placering ska SiS:s placeringsenhet informeras särskilt om det bedöms kunna uppstå problem kring intagningen och transporten från psykiatrin till behandlingsinstitution. Socialtjänsten ansvarar.
- Om skåneklient med akut behov av transport ska placeras på institution till vilken transport över dagen inte är möjlig kan övernattningsplats vid institution i Skåne övervägas så att transporten sedan kan göras planerad med hjälp av TA. SiS ansvarar.
- Vid inläggning i psykiatrin ska patient där LVM-beslut finns och plats är anvisad informeras om att kvarhållningsbeslut kommer att fattas i väntan på att transport om hen begär sig utskriven. Psykiatri, habilitering och hjälpmedel ansvarar.

Målet är att detta underlag, kompletterade med lokala rutiner, ska minimera patient/klientsäkerhetsrisker och underlätta samarbetet mellan berörda aktörer samt ge möjlighet att utnyttja parternas resurser optimalt.

Psykiatrin ansvarar för att sammankalla arbetsgruppen.

Avvikelsehantering
För att utveckla och patient- och rättssäkerhet är det viktigt att avvikelser registreras i verksamheternas system för detta. Avvikelserna hanteras vid behov i aktörernas samarbetsgrupp, samt i central samverkansgrupp. Målet är att minska risk för upprepning.

Arbetsgrupp LVM patienttransport, september 2026.

Emelie Sundén, Skånes Kommuner

Jennie Arnesdotter Petersson, Malmö stad

Henrik Lindström, kriminalvårdsinspektör, Kriminalvårdens Transportavdelning, Område Södra

Björn Torshall, institutionschef, SiS

Peter Martinsson, poliskommissarie, regionalt vakthavande befäl, Polismyndigheten

Martin Bråbäck, Psykiatri, habilitering och hjälpmedel Region Skåne